

Załącznik nr 2

Charakterystyka rządowych programów rynku pracy skierowanych do osób 50+/45+

A. Program „Solidarność Pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+”

Program „Solidarność Pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+”		
Cel ogólny	Przewidywane efekty	Kwota przeznaczona na realizację programu
Osiągnięcie w perspektywie do 2020 r. wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 55–64 lata na poziomie 50%.	<p>Wzrost wskaźnika zatrudnienia ludzi w wieku 55–64 lata do 40% w 2013 roku i do 50% w roku 2020.</p> <p>Nie zostały określone efekty realizacji poszczególnych celów.</p>	<p>Łącznie koszty realizacji programu w latach 2009–2015 wyniosą około 23 mld zł.</p> <p>Ze wstępnych założeń finansowych wynika, że w perspektywie do 2015 r. na realizację programu przeznaczona będzie kwota ok. 12 mld zł, w tym około 9,9 mld zł w ramach działań Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanych z EFS oraz ok. 2,1 mld zł finansowanych z Funduszu Pracy.</p> <p>Do dnia 30 czerwca 2010 r. na całość programu wydanych zostało 7,8 mld zł, co stanowi 45,8% założonego planu na koniec 2010 r. Kwota wydatków kierowanych bezpośrednio do grupy docelowej Programu wynosi 2,3 mld zł (63,8% planu na koniec 2010 r.).</p>
Cele szczegółowe	Działania/Zadania	
Poprawa warunków pracy, promocja zatrudnienia pracowników po 50. roku życia i zarządzanie wiekiem	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja zatrudnienia osób 50+ — koordynacja Programu, badania i kampania informacyjna • Promocja zatrudnienia osób 45+ — koordynacja działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki • Promocja zatrudnienia kobiet w wieku 50+ • Promocja i wdrażanie zarządzania wiekiem w przedsiębiorstwach — projekty szkoleniowe dla pracodawców i pracowników • Poprawa warunków pracy — modernizacja gospodarstw rolnych w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013” • Poprawa stanu zdrowia osób w wieku 50+ — programy profilaktyki zdrowotnej z zakresu chorób obwodowego układu nerwowego i układu ruchu • Poprawa stanu zdrowia osób w wieku 50+ — programy profilaktyki zdrowotnej z zakresu zagrożeń psychospołecznych • Poprawa stanu zdrowia osób w wieku 50+ — programy profilaktyki zdrowotnej z zakresu chorób alergicznych • Poprawa stanu zdrowia osób w wieku 50+ — programy profilaktyki zdrowotnej z zakresu chorób obwodowego układu nerwowego i układu ruchu, choroby układu krążenia • Opracowanie kompleksowych programów profilaktycznych dla osób 50+ ukierunkowanych na powrót do pracy z zakresu chorób skóry • Upowszechnianie wiedzy na temat przepisów prawa pracy zakazujących jakiejkolwiek dyskryminacji w zatrudnieniu ze względu na wiek i niepełnosprawność 	

Poprawa kompetencji i kwalifikacji pracowników po 50. roku życia	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnoza kompetencji osób dorosłych, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 50+ • Profesjonalizacja usług rynku pracy z uwzględnieniem specyfiki potrzeb klientów w wieku 45 lat i więcej • Opracowanie i wdrożenie działań na rzecz uczenia się przez całe życie • Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013” • Pomoc doradczą dla rolników i posiadaczy lasów w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 • Upowszechnienie kształcenia ustawicznego dla osób pracujących w wieku 45 lat i więcej — zmiany regulacyjne • Ułatwienie podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników, w tym także w wieku 50+ • Opracowanie i wdrożenie krajowych ram kwalifikacji (KRK) spójnych z europejskimi ramami kwalifikacji (ERK) • Ogólnopolskie kampanie upowszechniające model uczenia się przez całe życie • Wspieranie kształcenia ustawicznego osób w wieku 50+ • Wsparcie na rzecz osób zatrudnionych w wieku 50+
Zmniejszenie kosztów pracy związanych z zatrudnianiem pracowników po 50-tym roku życia	<ul style="list-style-type: none"> • Zwolnienie pracodawców z obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za pracowników w wieku okołoemerytalnym • Zmniejszenie liczby dni choroby, za które pracodawca płaci wynagrodzenie za czas choroby w przypadku pracowników w wieku 50 i więcej lat
Aktywizacja osób bezrobotnych lub zagrożonych utratą pracy po 50-tym roku życia	<ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnienie programów rynku pracy dla osób w wieku 45 i więcej lat • Upowszechnienie kształcenia ustawicznego osób bezrobotnych i poszukujących pracy w wieku 50 i więcej lat — zmiany regulacyjne • Budowanie indywidualnych planów działania dla osób w wieku 45+ • Spółdzielczość socjalna na rzecz aktywizacji osób po 50 roku życia • Wspieranie lokalnych inicjatyw uwzględniających stosowanie aktywnych form pomocy społecznej wobec osób bezrobotnych w wieku po 50-tym roku życia • Działania na rzecz integracji społecznej osób w wieku 50+ • Przeciwdziałanie wykluczeniu osób w wieku 50+ i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej • Aktywizacja ludzi starych, integracja międzypokoleniowa • Aktywizacja zawodowa osób w wieku powyżej 50 lat • Promocja przedsiębiorczości wśród osób w wieku 45 i więcej lat
Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • Stabilne ramy prawne • Zmiany systemu świadczeń dla osób niepełnosprawnych • Aktywizacja i integracja zawodowa osób niepełnosprawnych • Promocja zatrudniania osób niepełnosprawnych • Integracja i aktywizacja osób niepełnosprawnych
Zwiększenie możliwości zatrudnienia kobiet przez rozwój usług pozwalających na godzenie pracy i życia rodzinnego	<ul style="list-style-type: none"> • Umożliwienie finansowania przedszkoli przyzakładowych z zakładowych funduszy świadczeń socjalnych • Dalsze uelastycznianie przepisów prawa pracy dotyczących organizowania procesu pracy • Tworzenie ośrodków opieki nad dziećmi w miejscu pracy oraz rozwijanie alternatywnych form opieki nad dziećmi • Uproszczenie przepisów dotyczących zakładania przedszkoli
Działania ograniczające dezaktywizację pracowników w ramach systemu świadczeń społecznych: 1. Wydłużanie efektywnego wieku emerytalnego 2. Stopniowe wyrównywanie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn	<ul style="list-style-type: none"> • Program w ramach tych działań planuje wprowadzenie regulacji ograniczających dostęp do świadczeń powodujących wcześniejszą dezaktywizację osób 50+ (wcześniejszej emerytury oraz przewiduje emeryturę pomostowe), a także zapewniających stopniowe wolne podnoszenie wieku emerytalnego kobiet tak, aby około 2025 roku wyrównać wiek przechodzenia na emeryturę kobiet i mężczyzn.

B. Pozostałe rządowe programy rynku pracy skierowane do osób w wieku 50+/45+

Cele	Działania/Zadania	Przewidywane efekty	Kwota przeznaczona na realizację programu
Program działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób w wieku niemobilnym Program 45/50 plus			
<p>Przywrócenie zdolności zatrudnieniowej. Objęcie działaniami aktywizującymi oraz umożliwienie podjęcia i utrzymania zatrudnienia przez osoby bezrobotne w wieku niemobilnym tj. powyżej 45 roku życia, ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych powyżej 50 roku życia, którzy w świetle art. 49 pkt 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zostali uznani za osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Umożliwienie uczestnikom Programu wykorzystania posiadanego już potencjału zawodowego bądź nabycia nowych kwalifikacji zawodowych w celu podjęcia zatrudnienia oraz pomoc w podejmowaniu działalności gospodarczej.</p>	<p>Podstawowe usługi rynku pracy wspierane instrumentami określonymi w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w celu aktywizacji zawodowej powinny koncentrować się w szczególności na następujących działaniach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkolenia zawodowe i ogólne, w tym z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, • szkolenia połączone z programami przygotowania zawodowego w miejscu pracy, • szkolenia połączone z przyznaniem środków na podjęcie działalności gospodarczej lub założeniem spółdzielni socjalnej, • szkolenia połączone z utworzeniem miejsca pracy u pracodawcy, • udzielanie pożyczek na sfinansowanie kosztów szkolenia, w celu umożliwienia podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej wymagających szczególnych kwalifikacji, • refundacja pracodawcy kosztów zatrudnienia bezrobotnego. <p>Ponadto projekty mogą uwzględniać wsparcie bezrobotnych pomocą specjalistyczną udzielaną przez doradców zawodowych i liderów klubów pracy, o ile zachodzić będzie taka potrzeba. Środki Funduszu Pracy z rezerwy ministra mogłyby być wówczas wykorzystane na pokrycie kosztów przejazdu na zajęcia z zakresu poradnictwa zawodowego i pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy.</p> <p>Działania podejmowane w ramach niniejszego Programu wpisują się w zadania rządowego Programu „Solidarność pokoleń 50+” mającego na celu poprawę zatrudnialności osób powyżej 50 roku życia w Polsce.</p>	<p>Zakłada się, że w okresie 2008–2011 realizacja „Programu 45/50 PLUS” przyniesie następujące efekty: aktywizację zawodową ok. 2 tys. osób bezrobotnych w wieku 45/50 plus; osiągnięcie wskaźnika efektywności zatrudnieniowej programu na poziomie minimum 50%; zmianę postawy uczestników programu na rynku pracy wynikającą z rozwoju umiejętności zawodowych, wzrostu świadomości i chęci do samodzielnego poszukiwania pracy oraz nabywania nowych kwalifikacji.</p>	<p>Kwota przeznaczona na realizację programu w 2008 r. wyniosła 90 mln zł</p>

Program działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej kobiet po 50 roku życia Aktywna Kobieta			
<p>Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia kobiet powyżej 50 roku życia i ułatwienie im udziału w przedsięwzięciach zwiększających szanse na podjęcie pracy i jej utrzymanie lub uruchomienie własnej działalności gospodarczej.</p> <p>Beneficjenci: bezrobotne kobiety powyżej 50 roku życia mające trudności ze znalezieniem pracy.</p>	<p>Formy aktywizacji zawodowej, które są zawarte w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Priorytetowo traktowane były te projekty, które uwzględniały:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkolenia w zawodach deficytowych na rynku pracy, • uzupełnianie kwalifikacji w zawodach posiadanych przez osoby bezrobotne o dodatkowe bądź brakujące umiejętności, • przygotowanie zawodowe, • dotacje na podejmowanie działalności gospodarczej. <p>W projektach można uwzględnić także finansowanie z rezerwy Funduszu Pracy pokrycie kosztów zastosowania dodatkowych instrumentów rynku pracy, takich jak koszty przejazdu na szkolenia i staże, zakwaterowania, a w przypadku szkolenia — także wyżywienia, jeśli przewidują to warunki umowy z instytucją szkoleniową. Możliwe jest także finansowanie z rezerwy Funduszu Pracy kosztów badań lekarskich i psychologicznych, o ile wymagane są one w związku ze skierowaniem na staże lub szkolenie.</p>	Nie zostały określone	Kwota przeznaczona na realizację programu wyniosła 15 mln zł
Program działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej Inwestycje w kwalifikacje deficytowe na rynku pracy — IKD			
<p>Przygotowanie osób z grup defaworyzowanych na rynku pracy do podjęcia i utrzymania zatrudnienia w zawodach poszukiwanych na lokalnych rynkach pracy.</p> <p>Adresatami programu są osoby znajdujące się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, w tym osoby po 50 roku życia.</p>	<p>Aktywizacja osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy</p> <p>Pomoc pracodawcom w pozyskaniu pracowników o pożądanym kwalifikacjach</p> <p>Instrumenty rynku pracy ukierunkowane przede wszystkim na pomoc w uzyskaniu lub podniesieniu kwalifikacji zawodowych prowadzących do zatrudnienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkolenia zawodowe i ogólne, w tym z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, • szkolenia, a po nich programy stażu lub przygotowania zawodowego w miejscu pracy, • przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej lub założenie spółdzielni socjalnej, albo na utworzenie miejsca pracy, połączone ze szkoleniem bezrobotnych, • sfinansowanie kosztów egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, uprawnień lub tytułów zawodowych oraz koszty uzyskania licencji zawodowych, • udzielanie pożyczek szkoleniowych, • kontynuowanie nauki na kolejnym poziomie kształcenia, • koszty przejazdu na szkolenia, staże i przygotowanie zawodowe, zakwaterowania, koszty badań lekarskich i psychologicznych. 	Zogniskowanie działań programu wokół szkoleń z obszaru zawodów tzw. deficytowych na rynku pracy powinno zaowocować wysoką efektywnością realizowanych projektów, mierzoną podjęciem przez uczestników zatrudnienia lub działalności gospodarczej.	Kwota przeznaczona na realizację programu wyniosła 120 mln zł.

50 PLUS — Program aktywizowania zawodowego osób powyżej 50 roku życia			
<p>Cel ogólny: Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia, przy równoczesnym zachowaniu niezbędnych systemów bezpieczeństwa socjalnego w przypadku tych osób, które na rynku pracy znajdują się w najtrudniejszej sytuacji.</p> <p>Cele szczegółowe: popularyzowanie wśród pracodawców niedyskryminacyjnej polityki zatrudnieniowej w stosunku do pracowników i kandydatów do pracy w wieku powyżej 50 lat; aktywna, prozatrudnieniowa polityka państwa wobec osób posiadających lub mogących nabyć uprawnienia do świadczeń przedemerytalnych oraz do wcześniejszych emerytur, w celu utrzymania tej grupy w aktywności zawodowej; wzmocnienie działań na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, które mają na celu umożliwienie jak największej liczbie bezrobotnych zdobycia zatrudnienia; wsparcie dla osób w wieku powyżej 50 roku życia, które z uwagi na zwolnienie z pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy, znajdują się w bardzo trudnej sytuacji zawodowej; Beneficjenci: osoby w wieku powyżej 50 lat (50-59/64 lata) pozostające bez pracy lub zagrożone zwolnieniami oraz osoby, które w wyniku postępowania re kwalifikacyjnego tracą prawo do stałych świadczeń typu renta z tytułu okresowej niezdolności do pracy: osoby bezrobotne, zarejestrowane w urzędach pracy, a zwłaszcza osoby długotrwale bezrobotne, osoby zbliżające się do lub osiągające uprawnienia do świadczeń przedemerytalnych lub wcześniejszych emerytur, osoby zatrudnione, lecz zagrożone zwolnieniami z pracy, osoby tracące uprawnienia do rent inwalidzkich i zasiłków rehabilitacyjnych.</p>	<p>Program zakłada formułę uzupełniającą do stałych działań podejmowanych przez instytucje pomagające osobom znajdującym się w trudnej sytuacji na rynku pracy, a realizowane w jego ramach przedsięwzięcia będą miały formę projektów lokalnych i programów regionalnych. Działania podejmowane w ramach programu obejmowały różne formy wsparcia zawarte w przepisach ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w ramach kierunków działań:</p> <p>Aktywizacja zawodowa bezrobotnych</p> <p>Działania: Priorytetowe podejście urzędów pracy Indywidualne plany działania dla długotrwale bezrobotnych Wzmocnione instrumenty zatrudnienia wspieranego Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu Popularyzacja pracy czasowej i rotacyjnych miejsc pracy Możliwość podjęcia indywidualnej działalności gospodarczej Zachęty dla zatrudnienia bezrobotnych Finansowe zachęty za rezygnację z pasywności na rynku pracy Wsparcie utrzymania zatrudnienia</p> <p>Działania Standardowe usługi rynku pracy Monitorowanie zwolnień grupowych Szkolenia Pomoc w zakresie zmiany kwalifikacji zawodowych Programy regionalne na rzecz utrzymania miejsc pracy</p> <p>Ułatwienie powrotu na rynek</p> <p>Działania jak wyżej</p>	<p>Realizacja programu powinna przyczynić się do zaktywizowania rocznie około 50-80 tys. osób bezrobotnych oraz pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne (w tym około 10 tys. tj. 30% osób corocznie uprawnionych do świadczeń przedemerytalnych) oraz zmniejszyć liczbę osób zwalnianych z zakładów pracy przed osiągnięciem wieku emerytalnego.</p>	<p>Projekty wyłonione w ramach konkursów będą finansowane ze środka specjalnego Ministerstwa Gospodarki i Pracy, utworzonego na podstawie art. 56 ust. 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji. Kwota przewidywana na realizację projektów pilotażowych w 2004 r. wynosi 8,2 mln zł. Kwota przewidywana w 2005 r. to 50 mln zł.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu „Solidarność pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+”, 2008, Dokumentu implementacyjnego 2009, 50 PLUS – Programu aktywizowania zawodowego osób powyżej 50 roku życia, 2004, Programu działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób w wieku niemobilnym Program 45/50 plus, 2008, Programu działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej kobiet po 50 roku życia Aktywna Kobieta 2007, Programu działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej Inwestycje w kwalifikacje deficytowe na rynku pracy-IKD 2007